Likums par orgānu un audu ziedošanu mainās

No 2021. gada 26. marta Skotijā stāsies spēkā atteikšanās sistēma.

Orgānu un audu ziedošana turpinās būt personīgs lēmums, un jums būs izvēles iespēja. Lūdzu, uzmanīgi izlasiet šo brošūru. Tā ir paskaidrotas šādas lietas:

- kā šis likums mainās;
- kā šis likums ietekmē jūs;
- kādas ir jūsu izvēles iespējas;
- kā reģistrēt lēmumu par ziedošanu;
- kas notiek, kad kāds kļūst par donoru.

Healthier Scotland
Scottish Government

NHS SCOTLAND

Likums mainās... tomēr jums vēl ir izvēles iespēja

No **2021. gada 26. marta** visā Skotijā spēkā stāsies jauns likums par orgānu un audu ziedošanu.

Likums mainās, lai ieviestu jaunu 'domājamās atļaujas' (Deemed authorisation) sistēmu. To bieži vien sauc par 'atteikšanās' (Opt out) sistēmu. Mēs darām to, lai glābtu dzīvības un uzlabotu dzīves. Tikai aptuveni 1 % cilvēku nomirst tādā veidā, ka iespējama viņu orgānu ziedošana, tādēļ katra šāda ziedojuma saņemšanas iespēja ir ļoti vērtīga.

Šī jaunā sistēma nozīmē, ka tad, ja nāves brīdī neesat no tā atteicies, šis likums ļauj saņemt kā ziedojumu noteiktus orgānus un audus transplantācijai. Jūs varat 8. lappusē izlasīt vairāk par to, kas notiks, ja kļūsiet par donoru.

Šis likums neattiecas uz noteiktām cilvēku grupām (skatiet 3. lappusi) un netiek piemērots tad, ja tas ir pretrunā ar jūsu pārliecību.

Ja atbalstāt orgānu un audu ziedošanu, jūs vēl arvien varat aktīvi reģistrēt savu lēmumu kļūt par donoru. Šāda rīcība var atvieglot situāciju ģimenes locekļiem un draugiem un palīdzēt nodrošināt jūsu lēmuma izpildi.

Atteikšanās sistēma attieksies tikai uz tādām bieži transplantētām ķermeņa daļām kā nieres, sirds, plaušas, aknas un cīpslas.

Tik un tā notiks konsultēšanās ar jūsu ģimenes locekļiem un draugiem par jūsu uzskatiem, lai orgānu un audu ziedošana nenotiktu tad, ja neesat to vēlējies.

Likums mainās, lai palīdzētu glābt dzīvības un uzlabot dzīves.

Kuru šīs likuma izmaiņas ietekmēs?

Šis jaunais likums attieksies uz gandrīz visiem pieaugušajiem, kuri dzīvo Skotijā.

Tas **neattieksies** uz šādām grupām:

- **bērni (līdz 16 gadu vecumam);**
- **pieaugušie, kuri nav spējīgi saprast jauno likumu;**
- **pieaugušie, kuri pirms nāves ir nodzīvojuši Skotijā mazāk nekā 12 mēnešus.**

Ja persona, kas ietilpst kādā no šīm grupām, nomirs tādā veidā, ka var ziedot orgānus un audus, un nebūs jau reģistrējusi savu lēmumu par ziedošanu, tad viņas tuvākajam ģimenes loceklim tiks jautāts, vai viņš vēlas atļaut ziedošanu.

Kas man ir jādara?

Kļūšana par donoru ir personīgs lēmums, un jūs varat izvēlēties, vai to darīt vai nedarīt.

Jūsu izvēles iespējas

Jūs varat savu lēmumu par atteikšanos no ziedošanas reģistrēt NHS Organ Donor Register (NHS orgānu donoru reģistra) vietnē; (skatiet 7. lappusi)

- Tas norādīs, ka jūs atsakāties no visu savu orgānu un audu ziedošanas.

Ja vēlaties kļūt par donoru, jūs varat reģistrēt savu lēmumu NHS Organ Donor Register vietnē (skatiet 7. lappusi)

- To darot, jūs atvieglosiet situāciju saviem ģimenes locekļiem palīdzēsiet nodrošināt sava lēmuma izpildi.
- Ja vēlaties ziedot tikai noteiktus orgānus vai noteiktu audu veidu, jūs varat to skaidri norādīt, reģistrējot savu lēmumu NHS Organ Donor Register vietnē.
- Ja reģistrēsiet savu lēmumu kļūt par donoru, tas nozīmēs arī to, ka esat piekritis noteiktām medicīniskām pārbaudēm un procedūrām, kas ziedošanas procesa ietvaros var tikt veiktas pirms jūsu nāves. Pirms to veikšanas specializētas medicīnas māsas runās ar jūsu ģimenes locekļiem. Vietējās aptiekas ir atvērtas.

Jūs varat nolemt nedarīt neko

- Ja jūs neko nedarīsiet saskaņā ar jauno likumu, tiks pieņemts, ka jūs piekrītat ziedot noteiktus orgānus un audus transplantācijai.
- Tik un tā jūsu ģimenes locekļiem un draugiem tiks pajautāts, kādi bija jūsu pēdējie uzskati, lai orgānu un audu ziedošana nenotiktu tad, ja jūs nebūtu to vēlējies.
- Šis jaunais likums neattiecas uz noteiktām cilvēku grupām (piem., bērniem) – skatiet 3. lappusi.
- Ja neko nedarīsiet, tas nozīmēs arī to, ka esat piekritis noteiktām medicīniskām pārbaudēm un procedūrām, kas ziedošanas procesa ietvaros var tikt veiktas pirms jūsu nāves. Pirms to veikšanas specializētas medicīnas māsas runās ar jūsu ģimenes locekļiem. Uzziniet vairāk par šīm medicīniskajām pārbaudēm un procedūrām 9. lappusē.

Kļūšana par
donoru ir
personīgs
lēmums,
un jūs varat
izvēlēties,
vai to darīt
vai nedarīt.

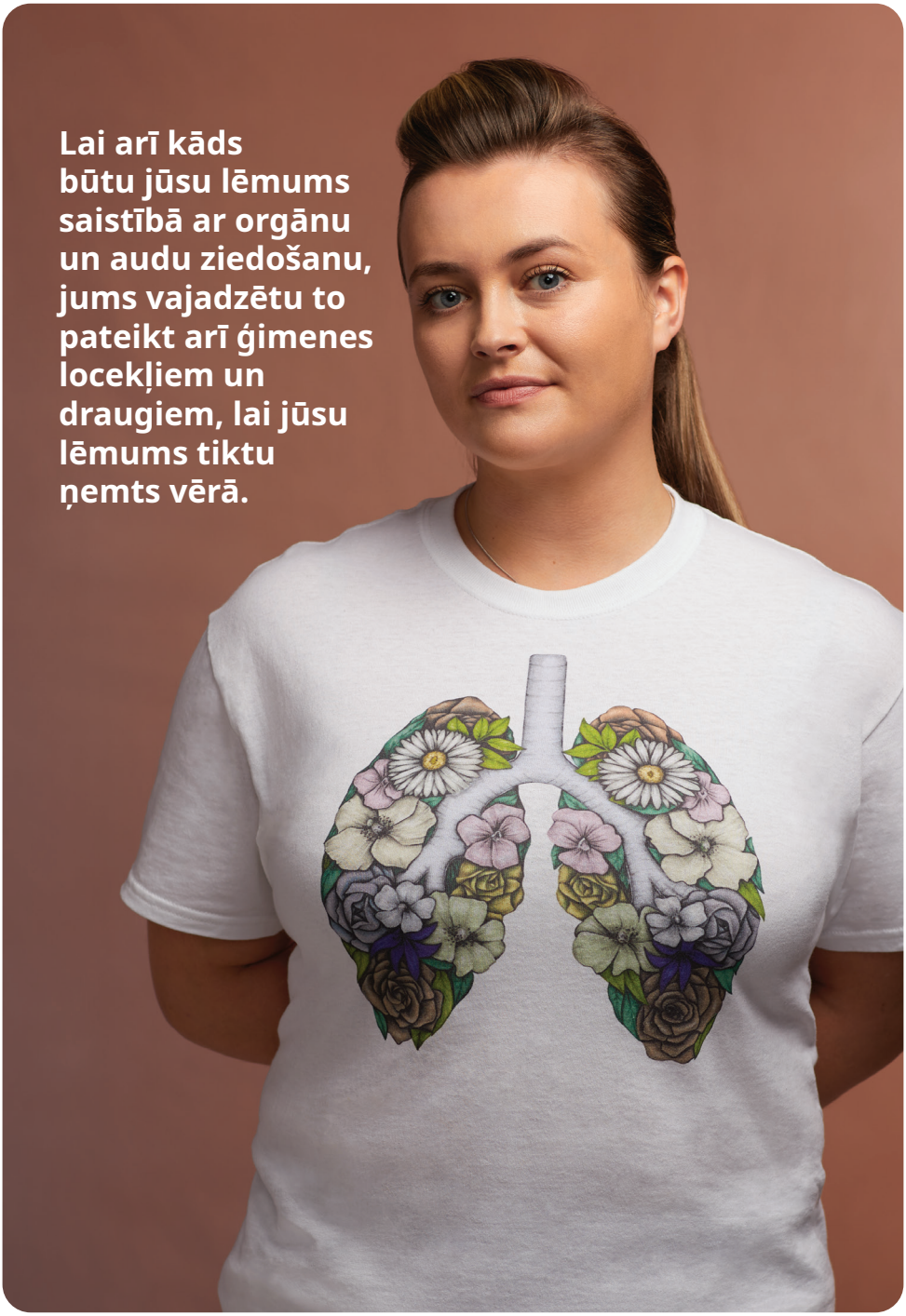
Lai arī kāds
būtu jūsu lēmums
saistībā ar orgānu
un audu ziedošanu,
jums vajadzētu to
pateikt arī ģimenes
locekļiem un
draugiem, lai jūsu
lēmums tiktu
ņemts vērā.

Lai reģistrētu savu lēmumu NHS Organ Donor Register vietnē

Jūsu lēmuma reģistrēšana NHS Organ Donor Register (NHS orgānu donoru reģistra) vietnē ir vienkārša, un tai nepieciešamas tikai dažas minūtes. Jūs arī varat mainīt vai apstiprināt savu iepriekšējo lēmumu vai atjaunināt savus datus.

Dariet to tiešsaistē, vietnē www.organdonationscotland.org

Ja labāk vēlaties reģistrēt savu lēmumu, piezvanot pa tālruni, vai jums ir kāds jautājums par šī likuma izmaiņām, zvaniet uz numuru 0300 303 2094
Par zvaniem tiks iekasēta jūsu tālruņa pakalpojuma sniedzēja noteiktā parastā maksa par vietējiem zvaniem.

Retranslācija: 18001 0300 1232323

Es nevēlos reģistrēt savu lēmumu NHS Organ Donor Register vietnē. Ko man vajadzētu darīt?

Visskaidrākais veids, kā reģistrēt savu lēmumu, ir NHS Organ Donor Register vietnes izmantošana. Tomēr, ja nevēlaties to darīt, jūs varat sniegt paziņojumu rakstiski un pateikt to saviem ģimenes locekļiem un draugiem, lai viņi zinātu jūsu lēmumu. Lūdzu, nepaļaujieties uz sava lēmuma norādīšanu testamentā. Parasti testamenti tiek nolasīti tikai tad, kad orgānu un audu ziedošana vairs nav iespējama, jo tā ir jāveic ļoti drīz pēc nāves.

Kamēr nebūsiet reģistrējis savu lēmumu, jūsu vārds neparādīsies NHS Organ Donor Register vietnē.

Kas notiks, ja es kļūšu par potenciālo donoru?

Ārsti un medicīnas māsas darīs visu iespējamo, lai glābtu jūsu dzīvību

- Ārsti un medicīnas māsas rūpējas par pacientiem, un viņi ir apņēmušies darīt visu iespējamo, lai glābtu cilvēka dzīvību.
- Tikai tad, kad viņi būs pārrunājuši un saskaņojuši ar jūsu ģimeni, ka jūsu labā vairs neko nevar darīt, sāksies sensitīvā saruna par iespējamo orgānu un audu ziedošanu.

NHS Organ Donor Register (NHS orgānu donoru reģistra) datu pārbaudīšana

- Specializētās medicīnas māsas, kas iesaistītas jūsu aprūpē, NHS Organ Donor Register (NHS Orgānu donoru reģistrs) vietnē pārbaudīs, vai esat reģistrējis savu lēmumu par orgānu un audu ziedošanu.
- Pēc tam viņas par to informēs par šīm vēlmēm jūsu ģimeni un tuvākos draugus, un noskaidros, vai neesat vēlāk mainījis savas domas.

Kādām medicīniskām pārbaudēm ir jānotiek pirms orgānu un audu ziedošanas?

- Ziedošanas procesa ietvaros īsi pirms nāves var tikt veiktas noteiktas standarta medicīniskās pārbaudes un procedūras intensīvās aprūpes nodaļā. Šīs pārbaudes un procedūras var veikt tikai tad, ja tās palīdzēs ārstiem pārbaudīt, vai transplantācija varētu būt droša, veiksmīga un piemēroti atbilstoša kādai personai transplantācijas gaidīšanas sarakstā.

- Šīs medicīniskās pārbaudes un procedūras notiek ar tādām pašām rūpēm kā jebkura cita ārstēšana slimnīcā, tādēļ var tikt veiktas tikai tad, ja neradīs jums kaitējumu vai diskomfortu. Neveicot dažas no šīm medicīniskajām pārbaudēm un procedūrām, orgānu un audu ziedošana nevarētu notikt.

- To skaitā ietilpst šādas:
  - ķermeņa šķidrumu, tostarp asins un urīna, paraugu ņemšana pārbaudīšanai;
  - rentgenogrammas vai izmeklējumu ar ultraskaņu veikšana turpat pie gultas;
  - sirdsdarbības un elpošanas uzraudzība;
  - medikamentu vai citu šķidrumu (piemēram, reizēm asiņu) ievadīšana, izmantojot pilienu infūziju.

- Ja vien nebūsiet atteicies no kļūšanas par donoru, tiks pieņemts, ka vēlaties, lai tiek veiktas šīs standarta medicīniskās pārbaudes un procedūras. Tomēr specializētas medmāsas runās ar jūsu ģimenes locekļiem un draugiem, lai nodrošinātu, ka šīs pārbaudes nenotiek tad, ja neesat tās vēlējies.

- Ļoti retos gadījumos var būt nepieciešams veikt turpmākās medicīniskās pārbaudes un procedūras, kas ir invazīvākas, tomēr tas notiek tikai tad, ja iepriekš minētās standarta procedūras nesniedz pietiekami daudz informācijas, lai varētu veikt drošu un veiksmīgu transplantāciju. Šīs citas pārbaudes un procedūras var ietvert nelielu ādas biopsiju, skenēšanu, kas nenotiek turpat pie gultas, ierīces izmantošanu plaušu un elpceļu iekšējai pārbaudei vai uztriepes ņemšanu neliela parauga iegūšanai no ķermeņa iekšpuses. **Tomēr netiks pieņemts, ka esat piekritis šīm procedūrām, un tās notiks tikai ar jūsu ģimenes piekrišanu.**

Plašāku informāciju par atteikšanos no orgānu un audu ziedošanas skatiet vietnē www.organdonationscotland.org

Vai pirms ziedojuma saņemšanas tiks ņemta vērā mana reliģija, ticība un pārliecība?

Jā, jūs varat NHS Organ Donor Register (NHS Orgānu donoru reģistrs) vietnē norādīt to, vai jūsu ticība un pārliecība ir svarīga, un tas tiks apsvērts, runājot par ziedošanu ar jūsu ģimeni.

Viņiem tiks uzdots jautājums par jūsu uzskatiem, lai ziedošana nenotiktu tad, ja neesat to vēlējies, un notiktu tikai tad, ja tas ir saskaņā ar jūsu ticību un pārliecību.

Papildu informāciju par ticību un pārliecību un orgānu un audu ziedošanu var apskatīt vietnē: www.organdonationscotland.org/faith-and-beliefs

Tas ir ļoti svarīgi, lai orgānus un audus ziedotu dažādas izcelsmes cilvēki, jo ir daudz lielāka veiksmīgas transplantācijas iespēja, saņemot transplantātu no donora, kas pieder tai pašai etniskajai grupai. Piemēram, ir lielāka iespēja, ka nieru transplantāts būs nepieciešams melnās un aziātu rases cilvēkiem, tādēļ ir lielāka vajadzība pēc melnās un aziātu rases donoriem.

Jūs varat NHS Organ Donor Register (NHS Orgānu donoru reģistrs) vietnē norādīt, vai ir svarīga jūsu ticība un pārliecība.

Likums mainās...
tomēr jums vēl ir izvēles iespēja

No 2021. gada 26. marta likums par orgānu un audu ziedošanu Skotijā mainās. Tas nozīmē, ka tad, ja vien nebūsiet atteicies, tiks uzskatīts, ka esat piekritis kļūt par donoru. Ziedošana vēl arvien ir personīgs lēmums, un jums ir izvēles iespēja.

Plašāku informāciju par orgānu un audu ziedošanu un likuma izmaiņām skatiet vietnē: **www.organdonationscotland.org**

Reģistrējiet savu lēmumu par ziedošanu NHS Organ Donor Register (NHS Orgānu donoru reģistrs) vietnē

Tiešsaistē: **www.organdonationscotland.org/your-decision/how-register**

Pa tālruni: Ja vēlaties reģistrēt savu lēmumu, piezvanot pa tālruni, vai jums ir kāds jautājums par šī likuma izmaiņām, lūdzu, zvaniet uz mūsu palīdzības dienesta tālruņa numuru **0300 303 2094** un runājiet ar apmācītu konsultantu.

Par zvaniem tiks iekasēta jūsu tālruņa pakalpojuma sniedzēja noteiktā parastā maksa par vietējiem zvaniem.

Retranslācija: **18001 0300 1232323**

Tērzēšanas retranslēšana: **07860 034343**

Šī brošūra ir pieejama citos formātos un vairākās valodās.

Noskenējiet tālāk esošo QR kodu vai apmeklējiet vietni **www.organdonationscotland.org/resources**

Healthier Scotland
Scottish Government

NHS SCOTLAND